

Työ- ja elinkeinoministeriölle

Viite: Lausuntopyyntö 11.5.2016, TEM/1230/00.04.01/2015

Lausunto kilpailulain uudistamista koskevasta työryhmän väliraportista 2.5.2016

1 Väliraportin keskeiset teemat

Työryhmätyöskentelyssä ja työryhmän laatimassa väliraportissa keskeisenä kysymyksenä on se, tarvitaanko elintarvikeketjun toimijoiden välisten sopimussuhteiden ja kauppatapojen sääntelemiseksi uutta erityislainsäädäntöä, vai tuleeeko mahdollisiin ongelmakohtiin puuttua jo olemassa olevaa lainsäädäntöä ja ketjun toimijoiden luomaa ja edelleen kehittelemää itsesääntelyjärjestelmää käyttäen.

Lidl Suomi Kommandiittiyhtiö kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto väliraportista. Lidl haluaa kiinnittää työryhmän huomiota alla oleviin näkökulmiin.

2 Uuden erityislainsäädännön tarpeellisuudesta

Väliraportissa on kuvattu tällä hetkellä voimassa olevaa lainsäädäntöä, jonka soveltaminen voisi tulla kysymykseen elintarvikeketjun sopimussuhteissa mahdollisesti esiintyvien ongelmien ratkaisemiseksi. Tällaisia ovat esim. kilpailulain tietyt pykälät ja oikeustoimilain yleinen sovittelusääntö sekä väliraportissa parhaimmaksi vaihtoehdoksi nostettu yrittäjänsuojalaki.

Väliraportissa ja erityisesti sen liitteenä olevassa MTK:n lausumassa todetaan, että em. lainsäädäntöä ei ole kertaakaan sovellettu elintarvikeketjun ongelmiin. Tästä ei kuitenkaan voi tehdä sitä johtopäätöstä, että nykyinen sääntely ei toimi. Nykyiselle lainsäädännölle ei ole annettu edes mahdollisuutta osoittaa toimivuuttaan, koska sellaista oikeustapausta, jossa lakia olisi testattu, ei ole.

Kuten työryhmän laatimassa raportissakin on todettu, markkinaoikeus voisi yrittäjänsuojalain nojalla kieltää heikommassa asemassa olevan elinkeinonharjoittajan kannalta kohtuuttoman sopimusehdon tai muun käytännön jatkamisen tai toistamisen sakon uhalla. Kohtuuttomiksi katso miensa käytäntöjen kohteella on siten todellinen mahdollisuus saada suojaa jo nykyisen lainsäädännön perusteella, eikä lakia voi leimata toimimattomaksi siitä syystä, että yhtään kannetta ei ole nostettu. Vastuu oikeuksiensa vaatimisesta on sillä, joka katsoo oikeuksiaan loukatun. Vasta sen jälkeen, kun tapauksia on käsitelty ja ratkaistu, voidaan arvioida nykyilainsäädännön toimivuutta tai toimimattomuutta.

Mitä taas tulee suunnitelmiin muuttaa kilpailulakia siten, että kilpailusääntöjen kansallinen sovel-
lus olisi ristiriidassa sitovan EU-tasoisien sääntelyn kanssa, on selvää, että Suomi ei voi tehdä
sellaisia ratkaisuja, jotka olisivat EU-oikeuden vastaisia. Tämä seikka lienee selvä lähtökohta
myös työryhmän jatkotyöskentelylle.

Lidl toteaa käsityksensä, että nykyinen lainsäädäntö tarjoaa riittävät mahdollisuudet mahdolli-
siin kohtuuttomuuksiin puuttumiselle tuomioistuinprosessissa. Elintarvikeketjun osapuolet eivät
ole hyödyntäneet olemassa olevia mahdollisuuksia likimainkaan täysimääräisesti. Lidlin käsityk-
sen mukaan sellainen kehitys, jossa tiettyä alaa varten luodaan uutta erityislainsäädäntöä, ei ole
tarkoituksenmukainen suunta, koska se rapauttaa lainsäädännön yleisyyden periaatetta ja lisää
sääntelyä, vaikka tavoitteen pitäisi olla sääntelyn vähentäminen.

3 Elintarvikeketjun itsesääntelystä

Suomeen on väliraportissa kuvatun mukaisesti luotu SCI-hankkeen mukaisesti elintarvikeketjun
kauppatapalautakunta. Kaupan alan yritykset, Lidl mukaan lukien, ovat huomattavan kattavasti
sitoutuneet SCI-periaatteisiin ja lautakunnan toimintaan.

Koko järjestelmän asema vaarantui MTK:n ilmoitettua irtautuvansa lautakunnan toiminnasta siitä
syystä, että lautakunta ei pystynyt vaikuttamaan elintarvikeketjun ongelmiin. Tässäkin kohdin
johtopäätös on ennenaikainen, koska järjestelmän toimivuutta tai toimimattomuutta ei ole voitu
todeta siitä syystä, että lautakunnan käsiteltäväksi ei ole saatettu yhtään tapausta.

Jos elintarvikeketjussa on toimija, joka kokee, että SCI-periaatteita on rikottu, asian on voinut
saattaa lautakunnan käsiteltäväksi. Vain tällä tavoin epäkohtiin, joita ei neuvotteluin tms. saada
poistetuksi, voidaan puuttua. Vasta sen jälkeen, kun lautakunta on antanut langettavan päätök-
sen jonkun elintarvikeketjun toimijan hyvien kauppatapojen vastaisesta menettelystä ilman, että
päätöksellä olisi ollut mitään vaikutusta, voidaan perustellusti tehdä johtopäätös järjestelmän toi-
mimattomuudesta.

Kaupan ala ja Lidl sen osana on sitoutunut itsesääntelyjärjestelmän jatkokehitykseen siten, että
kaikki ketjun osapuolet voisivat edelleen olla mukana järjestelmässä. Lidl siis yhtyy siihen väli-
raportissa esitettyyn näkemykseen, että alan itsesääntelyjärjestelmän kehittäminen mahdollisten
ongelmien poistamiseksi on ensisijainen vaihtoehto. Kuten yllä on esitetty, Lidl ei pidä uutta eri-
tyissäätelyä missään olosuhteissa hyvänä vaihtoehtona.

4 Suomalaisen yritysten kilpailukykyyn parantamisesta yleisesti

Lopuksi Lidl toteaa vielä kokoavasti, että suomalaisten elinkeinonharjoittajien kilpailukykyä ei
paranneta lisäämällä sääntelyä. Tämän tosiasian on hallituskin tunnustanut ryhtymällä purka-
maan tarpeetonta sääntelyä.

Nykyisessä eurooppalaisessa ja/tai globaalissa, markkinatalouteen perustuvassa kilpailuympä-
ristössä Suomessa ei tule tehdä kansallisesti sellaisia ratkaisuja, jotka heikentävät suomalaisten
yritysten mahdollisuuksia pärjätä kansainvälisessä kilpailussa.

Tosiasia on, että aloilla, joilla on menneinä vuosina kilpailtu kansallisella tasolla, kilpaillaan tänä
päivänä kansainvälisellä tasolla. Tällaisia aloja ovat mm. elintarvikeketjun eri osat. Lisäämällä
kansallisella tasolla sääntelyä ja sitä kautta sääntelyn kohteeksi joutuvien yritysten kustannuksia,
heikennetään suomalaisten yritysten mahdollisuuksia pärjätä ulkomaisille toimijoille, joita ei vas-
taava sääntely koske.

Suomalaisten yritysten valmiuksia pärjätä kansainvälisessä kilpailussa voidaan parantaa järjestämällä kilpailuympäristö Suomessa houkuttelevaksi investoinneille ja uusille markkinatoimijoille – niin suomalaisille kuin kansainvälisillekin toimijoille.

Toimiminen kansainvälisesti kilpailluilla markkinoilla parantaa myös alun perin paikallisten suomalaisyritysten mahdollisuuksia kehittää tuotteitaan ja prosessejaan siten, että niille syntyy kansainvälistäkin kysyntää.

Vantaalla 13. kesäkuuta 2016

Lidl Suomi Kommandiittiyhtiö

Lauri Sipponen
toimitusjohtaja

Juha Hölttä
laki- ja riskienhallintapäällikkö